

יציאת שבת

מייכאל יצחק מליק ואברהם פולדמן ה"ד

פרק שמונה, טבת תשע"ב שבת מברכין שנה שלושים ושלש, גליון מס' 14

ארבע לשונות של גאולה

על הפסוק (ו, ב): "יעידבר אלקים אל משה, ניאמר אליו: אני ה' - מובא ב'אוור החיימס' (שם): 'אלקים' - מידת הדין - ידיבר אותו משפט, ומה הוא המשפט? כי טענו עננה הנשמעת ואמרו: 'אני ה' / פירוש: איך אתה מוכיח לי מידת רעה בר בדין ותואמר אליו (ה, כב): למה בראעתך ולא אני ה' ומייתני מידת החסד והرحمים וטוב אני כלל'. لكن, אמר לבני ישראל אני ה'... והזאת א' אתכם מתרת סבלת מצרים והצלתי אתכם מעבדתם, ואלתי אתם בורוע נטויה ובשבטיהם דלים. לךחתי א' אתכם לעם והייתי לכם לאלקים" (שם, ו-ז). והזאת והצלתי, וגאלתי ולקרתי - הם ארבע לשונות של גאולה ומהם לפחות בירושלמי (מסכת מסחים, פרק ג, הלכה א) את הולכה של ארבע כוסות בليل הסדר של פסח. וכך נאמר גם במודרש (שמחות רביה ג, ד) "ארבע גאותות יש כאן... כנד ארבע גנות שאר עליהן פער, וכנדן וקטן חכמים ארבע כוסות בليل הפסח, לקיים מה שנאמר (תהלים קט, יג): 'כוס ששות אשא ובשים ה' אקראי'..." ונראה, כי עניין של ארבע לשונות הגאולה שבכתוב, מכיון שהוא את דברי ימי ישראל - מאוז היה לנו ועד לאחריות הימים.

במודרש ("আচর המדרשים", שלשה וארבעה, ד' וארבעה) מובא: כנד ארבע לשונות הגאולה, עדין הקב"ה להשkont את ישראל (לעתיד לבוא) ארבע כוסות של תנומאים, וכן הוא אומר (תהלים כג, ה): "ידשנת בשמן רחש בוטי רנייה", ואומר (שם, כא, ה): "ה' מעת קלקי ווטי, אתה תומך גורלי" וכו'.

וכנדן, עתדים הרשעים לשותות ארבע כוסות של פוגענות, וכן אמר (ירמיה כה, טו): "כח את כוס היין חממה זויאת מידי, והשקייתה א' את כל הגוים". ואומר (תהלים יא, ו): "ימטר על רשעים פחים אש וגפרית, רוח זלעפות מעת פסם". ואומרו (שם, עה, ט): "כוי בוט ביד ה, ויון חמר מלא בוטן נימר מזה, אך שמרני יטכו ישטו כל רשיין ארץ".

וכנד ארבע גאותות, עדין הקב"ה להעמיד להם לשראל ארבע גואלים, ואלו הם: אלהו, משיח בן יוסף, משיח בן זוד וכהן גדול. אלהו - המבשר והנסלח לשישראל ממשים: "לפנֵי בוא ים ה' הנגדל והנורא" (מלאכי ג, ב). משיח בן יוסף - המכין וסליל את דרכה של הגאולה, לפנֵי בוא משיח בן זוד.

משיח הצדקו (משיח בן זוד) - שיבנה את בית המקדש, חייזר את ישראל בתשובה ויעמיד כהן גדול אשר תורה אמות תריה בפיהו, ויהוה מטלמידיו של אהרן הכהן: "וארוב שלום וצדך שלם, אהוב את הרביות ומפרק לתרורה" (אבות א, יב), במורה בימיינו, אכן.

ראש חודש שבט יהיה ביום רביעי הבעל"ט
המול יהיהليل שלישי, שעה 8-5 דקות

לעיגן האם, מרת חיה שפרה מרומים לוינוין עה' בת ר' אברהם אייזיק נהום וייספיש זיל במלאת שנה לפטירתה. נבל"ע ג' בשבט תשע"א

לע"ע מורת מינדל מרידס (יעריה) לוי ע"ה, נלב"ע כ"ז בטבת תשנ"ט
לע"ע מורת חוה רבקה ברודוביץ ע"ה בת ר' ברוך ז"ל
נלב"ע השבעו, כ"ב בטבת תשע"ב
תגנצב"ה

ביתו של הצדיק הירושלמי - ר' אריה לוי זצ"ל, היה בקומת השנייה. גם תיבת הדואר שבה הונחו המכתבים שהגעו אליו, הייתה מותקנת על דלת דירתו.
פעם אחת הבחן ר' אריה בדורו - ר' סעדיה, כשהוא מטפס במדרגות ומטנסי ומטנשף, צעיף שכמו תרמילי המכתבים

פנה אליו ר' אריה: "יר' סעדיה, בודאי קשה לך לטפס במדורגות, לא קוין". ענ' רבינו, השנים העשות את שלחך, אך מוח להשות, זאת עבדותי וממנה פרנסתי. חלק מעבודות הדורות היה עלות ולטפס במדורגות, חן לשם כך מקבל אני את שכרי", אמר ר' סעדיה ההדור.

"לא, הבטח לי שמכאן ואילך לא לטפס במדורגות, אלא תנייח את המכתבים המגיעים אליו, בכניסה לבית, על האבנים הבולטות מהקירות", ביקש ממען ר' אריה.

על פ"ז יסוד עולם

"הוא אהרון ומשה, אשר אמר ה' להם: הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים" (ו, כו)

רבי שמואל מוהליבר - רבה של ביאלייסטוק, היה מריאשי "חוובני-צ'יון" ותומך נלהב בתהתיישבות בארץ ישראל. אחד, נשאל על ידי מקורובי: "ילשנס מה היה צריך בשני שליחים - משה ואחרן - כדי להוציא את בני ישראל ממצרים? לא היה די בשלייח אחד למטרת זו?!".

השיב להם הרב מוהליבר: "יכך הוא גם בגאולה העתידית, עתידים לעמוד לישראל שני משליחים: משיח בן יוסף ומשיח בן דוד".

"יהיא הנוטנת", שאלו השוואלים, "הרוי קזרא קושיא לדוכתיה, לשם מה יש צורך בשני משיחים כדי לגואל את ישראל?". הרור רבי שמואל מעת והשיב כאילו לעצמו: "האממת היא, שנצרכו שני שליחים להוציאת ישראל ממצרים וידשו שני משיחים לעתיד לבוא: האחד - כדי להוציא את ישראל מוהלות, והשני - כדי להוציא את הגלות מישראל".

לענין

המוקדם קשה והמאוחר רך, ולכון?

מ"ז - "כְּבָרַת-אֶרְצָ" - מהתארץ, והם אלפים אפה מכפתת תחום שפט, בדברי רבי משה הדרש.

שמות הזוכים בחידוני ספר בראשית
דברי מטבח, הרושע אפרת', דינה חוץ ואפרים אלחני
הפרטים לע"ג מרת קילה יער' ומרת שוניה אלצופרין ע"ג. ישלחו לתבי הזוכים בהקדם

לקוראינו: מאמריהם המופיעים ללא ציון שם הכותב, נכתבו על ידי חברי המערכת

חברי המערכת: הרב אברהם פום, משה רוט, נפתלי עירוי, יהודה מליק
העריכה בסיע אברכִי כולל "יד ברוזמן" ללימודיו הוראה ודיניות, בית ספריאר, רחובות
כתובת: טל. 08-9412048

דם לגאולה העתידית

או נמצאים עתה בעיצומה של גאות מצרים, הנאהה הראשונה אחרי הגלות הראשונה. עם ישראל ורוחקים מלהיות מאמנים בני מאמנים על פי רוב המודרניים, הם נמצאים בתנאי חיים קשים וAINS רואים אוור בקצת המורה. והנה בא משה והם נקראים להאמין לו, שהנה הנה גואלים קרובה. קשה להאמין, אך ניתן להבין את הנוגדים בפרשנות: "וְלَا שמעו אל משה, מִקֵּץ וּרְוח וּמַעֲבֵד קָשָׁה" (ו, ט) ומשה מתחילה בסדרה של מכות, שנעידה למד את פרעה מיהו. אבל, באותו מידה שפרעה למד להכיר את ה', גם עם ישראל משכל להבין, שימושה האיש אכן מלך מוחלט לטובותם.

אבל, את עיקר דברי אני רוצה להזכיר חזוקה לאלה העתידית, שאנו נמצאים בה אי-שם. האם או בראשית צמיחת גואלינו, או שמא "הנה הנה מsie בא"י גם דורו עבר שלבים הדתיים, כמה שהתרחש במצרים, ועליז לידע את דברי הנביא - הדומים למה שהתרחש במצרים, והוא אומר המדרש: "בן עישים טוב יותר ממצב אבותיהם במצרים. ואומר המדרש: "בן עישים ישראל תשובה ובין אין עישים תשובה, כיון שהגע הארץ - מיד נגאלים" (תנומא ל"בתקותי", פס' קא ג). ומוסיף ה"אור החמי" (ז, ט). וכדברי הרוב יעקב חורי' (ימי מרים", חלק ו, עמ' כט): "סדר הגאולה מצרים, הוא התבנית לדוד הנאהה האמיתית והשלמה של העתיד". בבה נציגים דברים אלו (בדוגמה אחרת מיini רבות, שנית להביא...): "יראשית הנאהה העתידית תהיה על פי רשות המלכויות ובוואותם ילכו לא...". ומבין לשיר השירים" (ח, י). אך רואים את משה מעהן משא ומתן עם פרעה, כדי

"מִתְּרוֹדָם"

התקופה המודרנית (ט)

סדרות מאמריים זו, עוסקת בחלק מן השיטים שחכניתה התקופה המודרנית לעולמו ובדרכיו ההתמודדות אתם.

ברכת החזקה על הטכנולוגיה

תפלת השחר נפתחה בסורה של ברכות חזקה לקביה - תודה על הראייה ועל הבינה, על זיקפות הקומה ועל האנרגיות לשונו מקיפה יותר. ברכת החזקה לשיטותם, היא לא רק על כאור האש שנברא בעבר, אלא על "מאנוי" - בלשון רבים, גם על כל האנרגיות שהקביה "מוחזק בכל ים תמיד" - גם בימינו, אנרגיה כימית, חשמלית, גרעינית ועוד.

לכן, תיכון בית הלא את הנטה "בראה" - בלשון הווה, לשון המתארת את מה שקרה ומתהדרש בימינו.

העליה מדברינו, שברכת "קאנוי האש" שאות מברכים בכל מוצאי שבת (מועד החולן הראשון של האם מחוץ לן-עדן), היא כדי להתמודד עם המיציאות החדשיה, נתן הקביה לאדם הראשון במצויא שבת, את האש המשפתק אוור, חום ואור אמצעי בישול, וכן, בכל מוצאי שבת, עם הכנסה לשבע חדש של עשייה, במרקם ההבדלה - מברכים אותו ברכה זו פהחזקה לקביה, על האש במותם הרחוב של המילה.

משה רוט

algo, ישנה ברכת החזקה על הטכנולוגיה הראושונה שהאדם פשוט - האש. עם גירושו מען-עדן, נאלץ האדם להתמודד בלבד עם המציאות הקשה של רעב ושל חוץ: "ימה עשה לו הקביה (לאדם הראשון)? זימן לו שני רעפים (אבניים) והקישו זה להו ויצאת האש (ויצאה האש) ובירך עליה".

כדי להתמודד עם המציאות החדשיה, נתן הקביה לאדם הראשון במצויא שבת, את האש המשפתק אוור, חום ואור אמצעי בישול, וכן, בכל מוצאי שבת, עם הכנסה לשבע חדש של עשייה, במרקם ההבדלה - מברכים אותו ברכה זו פהחזקה לקביה, על האש במותם הרחוב של המילה.

שהוא יקן רשות לעבדיו לצאת ואכן, לבסוף הוא זה שמנרש את בני ישראל ונתיינו אף עוזרים להם, על ידי מותן כל כיס וחב וההשוויה לימייט היא, פעילותו של הרצל וחביריו השווים, כדי להשיג בית יהודי בארץ ישראל, בל נוכח, שגס כורש הפרסי נתן רשות ליהודי ממלכתו לחזור ארצו, וגם הוא נתן להם מעתות שונות (ודאי עד נכה בעtid), שוגם הפרסים של נגיון עד יטע לו מתנות...).

ודאי, יש מי שואמר לעצמו: אק תבוא הנאהה, כשהמצב הדתי בארץ כה יהוד? אק יש לדעת, זהה לא יעבד מצבטי כוים, טוב יותר ממצב אבותיהם במצרים. ואומר המדרש: "בן עישים ישראל תשובה ובין אין עישים תשובה, כיון שהגע הארץ - מיד נגאלים" (תנומא ל"בתקותי", פס' קא ג). ומוסיף ה"אור החמי" (ז, ט). ודברי הרוב יעקב חורי' (ימי מרים", חלק ו, עמ' כט): "סדר הגאולה מצרים, הוא התבנית לדוד הנאהה האמיתית והשלמה של העתיד". בבה נציגים דברים אלו (בדוגמה אחרת מיini רבות, שנית להביא...): "יראשית הנאהה העתידית תהיה על פי רשות המלכויות ובוואותם ילכו לא...". ומבין לשיר השירים" (ח, י). אך רואים את משה מעהן משא ומתן עם פרעה, כדי

מנחים אدلשטיין

פינת הדלקה

מלאת לש (ד)

שבוע שעבר למדנו, על שניינו בשלב הראשון של נתינת המים לתוך הקמות, שMOVED להcin בבליה רקה בתנאי שונון בסדר שונה מאשרנו נתן בימות החול.

הפעם נלמד, על שניינו בשלב השני של מלאת לשיה - של הגיבוב.

א. שניינו של שתי וערב - אמות הגمراא (שבת קע, א):

"גובלין ולא מספיק..." וקני קוילי - הוא דפשני. היכי מושר בר שלקליא משכיה דאבי: שתי וערב וזה לא מיערב ספרו?

אמר רב יהודה: מיערב לבללי.

הגמר אומרת, שMOVED לבבל מוקסן כאשר מגבל בצורת שתי וערב, ככלומר, שלא מיערב את העיטה כדרכו אלא מכניס את הכר לתוכו התערובת ומעביר אותה פעם אחת שתי וערב, ופעם אחרת שתני וערב, וכך על פועלה זו כמה פעמים.

ב. שניינו של מיערט מעט (שם קנה, ב - קע, א): יתנו רבנן: אין גובלין את הקל, וש אמורים: גובלין. מאן יש אמורים? אמר רב

"תנו לכם מופת"

ה' שלוח את משה ואחרון אל פרעה ואהו אומר להם (ז, ט): "כי ידבר אלכם פשרה לאמר, תנטו לכם מופת". הטריך באות או בסימן, מופיע במקומות שונים במקרא. הקביה ביזמותו מציג לנו ולבני אותן (בראשית ט, יג): "את קשטי נתני בען, והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ". אברהם מבקש אותן (שם טו, ח): "יעשך הי אלקים, במרה אונע כי אינשיה" בתרשובה הרה מכבב את ברית בין הבתרים. בתקופת השופטים, מבקש גודען אותן מאית ה (שופטים ו, לו): "הנה אוכני מציג את גות הצמר בזען, אם תל יהיה על גונחה לבודה ועל כל הארץ רוחב - וידעת כי תושיע בקרבע שאים רשעים. קביה נרבה בקידוש שם שמים ובעלום- בית בין פלגי העם, זהה יקרבת את הנאהה, במורה בימינו, אכן.

ישראל נאסר בברת". נתן למוצא עוד מקומות ורבים אחרים. מה תפקדים של האות והמופת? הרי מפה נפשך: אם האדם מאמין בקביה - מה צריך לומר באות וכוכפת, ואם אין מאמין - מה יוסיף לו ואות והמופת, אותן קרא בעינויו רורי גם פרעה, כאשר ראה את קבוצה הופק לנחש, אמרו (תנומא, וארא, יט): "אתם סבורים שבאתם לשוק עלי, אלא אין מותירך מן הדברים האל, כל מערים מלאה כשפים, יש מיליכן תנם לאנפחים".

האמונה האמיתית, אינה זוקה לאותות ולמופתים, שהרי זה טיבה של אמונה שאינה ניתנת להוכיח ולפתח יכלת זו, הכרחי להתחל האמונה נבעת מותך עצמה, מעצם העובדה שהאדם אכן. אף על פי כן, קיימות תקנות, או אניות חוקרים לאות ולמופת כדי ליציר את ניצץ האמונה בתוכן. כך קרה פעמים אחדות עם בני ישראל. כאשר משה נשלח אל בני ישראל, הוא מעלה את החשש (ז, א): "יען משה ניאך: והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקלי,

חסקא: רב יוסף ברבי יהודה היה. וקני מילוי - הוא דפשני. היכי קשוי? אמר רב חסקא: על דע על דע (מעט מעט).

הגמר אומרת, שפי רב יוסף ברבי יהודה - מותר לבבל קליל.

בשינוי של "על דע על דע", ככלומר, לש כל פעם כמות קטנה. ה"יביאו הלהבה" (סימן שכא, דה' שמاء) כתוב שישוד ההתרור של מעט מה הוא, משום שהוא תיקון אוכלא בפלנא, שההתרור הוא רק בקמץ קליל - שראו לאוכלו גם לפני הלישה, אך דבר שא-אפשר לאוכלו לפני הלישה - אין היתר של מעט מעט. לפי זה, היתר של "על דע על דע" הוא מעד מצומצם וקיים רק בדבר שאפשר לאוכלו לפני הלישה.

ה"חוון איש" (סימן נה, סק' יא) הסביר היתר זה על פי הרמביין, שיאלכל אשר הריגלית הוא להכין בכמות מוגבה - מותר לולש כאשר לש כמות מוגבה.

ה"חוון איש" הבן, שמעירק הדין ההיתר של מעט מעט נאמר בכל הדברים, אפילו דבר שהוא בר-גיבול, אלא שמסתנק לגבי קמץ, שאפשר שריגלות לולש כמו גם בכמות מוגבה וכן לגבי קמץ מעט. ולמעשה, כתוב ה"חוון איש" (שם, סק' יב), שקשה להקל בדברים אחרים מעט מעט ואין להקל אלא במרקם מסוימים.

המשך, א"יה, בשבוע הבא:

"חץ לצלע"

כ" יאמרו לא נראה לך כי, ואז ה' נתנו ביהו שלושה אותות (ז, ב-ט). גם כאשר בני ישראל עוברים את הים, אחריו התשועה המוללה שעשה להם ה'; נאמר (ז, לא): "עריא ישראל, את היד הגדלה אשר עשה ה' במצרים" ורק אז "ירא העם את ה' ינאמע ברי ומכסה עבדו" (שם). הפטישים לדורותיהם מסבירים גם את חטא העל, חטא העל, חטא העב, חטא העב מהצורך לראות מהו מושעי, בו מתגלמת הא-הלך, כתוליך לקראות אמונה שלמה. ידועה אף המחלוקת, אימתי נאמר לבני ישראל לבעת משך - לפניו או אחורי חטא העל. לדעת הטוביים, כי המזווה ניתנה אחריו חטא העל וכותזה מכען, הרוי שוב הוכחה לצורך במשכו מוחשי בדרך כלל את האמונה והשלמה (יעון שם).

ארות היכלות האינטלקטואליות הגוברות בזאת היא יכולת ה"הפשטה", דהיינו, הבנת מושגים שאינם מוחשיים. אך, כל "מעור" מוחשי, אך כדי להוכיח ולפתח יכלת זו, הכרחי להתחל מההקליל. יאמर לנו, ש כדי להוכיח ולפתח יכלת זו, הכרחי להתחל מההמושך אל המשפט. כך גם בחישוך לאמונה. הנכיא ישעה אומר (ישעה מה, כ"ז): "שא מרים עיניכם וואר מי ברא אלה", דהיינו, אם תראו מרים עיניכם ותראו את העולם המוחשי, מתקן כך תגעו להבנה "מי ברא אלה".

נפתלי יען